

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang
portefeuillehouder	Eefke Meijerink
informant	Veen, Thijs-Jan van der (2496)
medeopstellers	
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Informatienota Landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang Bijlage: Brief van staatssecretaris Bijlage: Rapport onderzoek landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:

Het onderzoek van het Trimbos Instituut naar de landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang en de toepassing hiervan in Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 10 april 2018

Onderwerp	Landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang
Versienummer	V0.4e

Portefeuillehouder Eefke Meijerink

Informant TJ van der Veen
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling / OW
Telefoon 038 498 2496
Email TJ.van.der.Veen@zwolle.nl
Bijlagen
1. Brief van staatssecretaris
2. Rapport onderzoek landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Het onderzoek van het Trimbos Instituut naar de landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang en de toepassing hiervan in Zwolle

Datum 10 april 2018

Inleiding

Voorzieningen voor maatschappelijke opvang kennen een landelijke toegankelijkheid, dit is vastgelegd in de Wmo (art. 1.2.1). Dit betekent dat personen die zich melden voor opvang, toegang moet worden verleend aan voorzieningen voor maatschappelijke opvang, ook als zij uit een andere regio afkomstig zijn.

Uit een vorig jaar gehouden onderzoek door het Trimbos Instituut komt een beeld naar voren dat bij de voorzieningen voor maatschappelijke opvang de landelijke toegankelijkheid niet overal altijd correct wordt nageleefd. De landelijke toegankelijkheid is bij een aantal centrumgemeenten niet voldoende is gewaarborgd. Uit dit onderzoek blijkt dat ook in Zwolle de landelijke toegankelijkheid niet altijd correct wordt nageleefd. Uit navraag bij de Centrale Toegang en de aanbieders van maatschappelijke opvang komt daarentegen een iets genuanceerder beeld naar voren.

Graag informeren wij de raad nader over de uitkomsten van het onderzoek van het Trimbos Instituut, specifiek het deel wat op Zwolle betrekking heeft, alsmede de reactie van de Centrale Toegang en de aanbieders van maatschappelijke opvang. Ten slot informeren wij u over de aanpassingen die in de uitvoering zijn doorgevoerd in het kader van landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang.

Kernboodschap

Wij hechten in Zwolle aan naleving van de richtlijn voor landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang en handelen daar ook naar. Bij de toegang tot maatschappelijke opvang in Zwolle wordt gekeken naar regiobinding. Niet als argument om iemand de toegang tot de opvang te kunnen weigeren. Wel om te bepalen waar iemand het beste verdere opvang en ondersteuning kan krijgen. Veelal blijkt dat uiteindelijk toch de regio van herkomst te zijn. Uiteraard wordt ook de mening/wens van de melder zelf meegenomen in het besluit om iemand toegang tot de opvang in Zwolle te verlenen, of tot overdracht aan regio van herkomst over te gaan.

Het is goed dat de landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang periodiek wordt getoetst door een onafhankelijk instituut. De uitkomsten van het meest recente onderzoek van het Trimbos Instituut schetst onzes inziens echter wel een ongenueanceerd beeld. De wijze waarop de mystery guests zich hier hebben gemeld voor opvang is ten dele bepalend geweest voor de uitkomst van het onderzoek. Dit laat echter onverlet dat de uitvoering op een aantal punten wel verbetering behoeft. Er is niet in alle gevallen conform de richtlijn voor landelijke toegankelijkheid gehandeld. Dit acht het college onacceptabel. Er dient in Zwolle conform de richtlijn voor landelijke toegankelijkheid te worden gehandeld. Inmiddels zijn dan ook wijzigingen doorgevoerd in de uitvoering, waardoor Zwolle weer geheel in de pas loopt met de richtlijnen voor landelijke toegankelijkheid.

Toelichting

Convenant landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang

Alle centrumgemeenten (ook Zwolle) hebben in 2015 het convenant "Richtlijn landelijke toegankelijkheid en regiobinding maatschappelijke opvang" ondertekend. De richtlijn bevat modelbeleidsregels voor (centrum)gemeenten om te bepalen waar een dak- of thuisloze het beste maatschappelijke opvang kan krijgen. Het komt in de kern op het volgende neer: zoals bepaald in de Wmo 2015 kan een persoon die opvang nodig heeft aankloppen bij elke gemeente. Een cliënt mag de toegang tot opvang niet worden geweigerd op grond van het gebrek aan binding met de gemeente van aanmelding.

Datum 10 april 2018

Wel kunnen gemeenten van melding en herkomst onderling en in overleg met de cliënt bepalen waar de cliënt het meest kansrijk een traject kan doorlopen. Indien dat de gemeente van herkomst is, vindt warme overdracht plaats. Indien dat de gemeente van meldig blijkt te zijn, wordt hem/haar toegang tot verdere ondersteuning verleend.

Onderzoek Trimbos Instituut

Om te toetsten of gemeenten de bepalingen van de richtlijnen goed naleven, vindt jaarlijks een onderzoek plaats bij centrumgemeenten. Hiertoe worden mystery guests ingezet, zij melden zich bij opvangvoorzieningen aan voor opvang en toetsen hiermee of zij, zonder regiobinding, toegang krijgen tot de opvang, of dat hen toegang wordt geweigerd. Het onderzoek (uitgevoerd door het Trimbos Instituut) laat zien dat de naleving van de richtlijn voor landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang te wensen over laat. In veel centrumgemeenten wordt regiobinding, of beter gezegd, het niet aantoonbaar hebben van regiobinding, gebruikt als weigeringsgrond. Het Trimbos-instituut concludeert dat de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang op dit moment nog onvoldoende gewaarborgd is voor dak- en thuisloze aanvragers.

De staatssecretaris van VWS noemt dit een zorgelijke ontwikkeling, verbetering is noodzakelijk. In zijn brief van 22 december jl. (zie bijlage 1) wijst de staatssecretaris op naleving van de richtlijn landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang.

Ook in Zwolle hebben mystery guest zich gemeld in het kader van het onderzoek van het Trimbos Instituut. In totaal is 6 keer een beroep op opvang gedaan door een mystery guest. Van de 6 meldingen zijn 4 geweigerd en hebben twee toegang tot opvang gekregen. Bij de weigeringen werd geen regiobinding en geen plek als argument gegeven.

Nadere analyse Zwolle

Op basis van de uitkomst van het onderzoek van het Trimbos Instituut zou geconcludeerd kunnen worden dat in de uitvoering de richtlijn voor landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang in Zwolle niet adequaat is toegepast. Navraag bij de Centrale Toegang voor maatschappelijke opvang (onderdeel van GGD) en de aanbieder van maatschappelijke opvang (De Herberg), levert echter een meer genuanceerd beeld op. Zo is gebleken dat in ten minste twee gevallen de mystery guests zich al op voorhand hadden geïdentificeerd als mystery guest en bovendien afkomstig uit een andere regio. De intake procedure is bij hen toen beëindigd. In andere gevallen was het tijdstip van melding dusdanig dat de mystery guests zich nog kon melden voor opvang in regio van herkomst. In deze gevallen is de intakeprocedure gestaakt en geen toegang tot opvang verleend, maar heeft wel overdracht naar regio van herkomst plaatsgevonden.

Verdere navraag levert op dat er wel degelijk ruimte is voor verbetering bij het intakeproces. Zo zijn in het verleden telefonische meldingen afgehouden voor verdere intake, omdat er geen sprake zou zijn van regiobinding. In dergelijke gevallen is overigens wel doorverwezen naar de opvang in eigen regio, maar dit is niet conform de richtlijn voor landelijke toegankelijkheid.

Consequenties

Eind 2016, begin 2017 had De Herberg te maken met hoge bezetting, soms zelfs boven de 100%. Geconstateerd werd dat er sprake was van een instroom van buiten de regio in De Herberg (in 2016 waren 245 van de 405 meldingen afkomstig van buiten de regio).

Datum 10 april 2018

In reactie hierop is de toets op regiobinding begin 2017 aangescherpt, in die zin dat we nog steeds opvang bieden aan mensen van buiten het verzorgingsgebied van centrumgemeente Zwolle, maar dat we versnelt toewerken naar terugkeer naar regio van herkomst. We hebben de druk op De Herberg mede hierdoor in de loop van 2017 enigszins zien afnemen tot gemiddeld rond de 70%.

Dit laat onverlet dat de richtlijn voor landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang onverminderd van toepassing is, ook voor regio Zwolle. In de uitvoering is in sommige gevallen te snel de toegang tot opvang geweigerd. Dit acht het college zeer onwenselijk.

Inmiddels heeft De Herberg haar intake procedure op onderdelen aangepast. Er wordt nu te allen tijde opvang geboden, ook als bij aanvang al duidelijk is dat iemand vanuit een andere regio afkomstig is. Daarna wordt gekeken of iemand het beste in regio van herkomst of regio van aanmelding een vervolgetraject aangeboden dient te krijgen. Indien regio van herkomst de meeste kans op een succesvol traject biedt, vindt warme overdracht plaats.

Communicatie

Er heeft afstemming plaatsgevonden met betrokken instellingen voor maatschappelijke opvang en de Centrale Toegang. De Herberg heeft, zoals gemeld, haar toegangsbeleid inmiddels aangepast.

Vervolg

Wij hebben in reactie op het rapport van het Trimbos Instituut aan het ministerie van VWS kenbaar gemaakt dat wij moeite hebben met de wijze waarop het onderzoek met mystery guests is uitgevoerd, op basis waarvan Zwolle nu 'matig' gescoord heeft. De wijze waarop de mystery guests zich hier hebben gemeld is van invloed geweest op de uitkomsten van de test.

Gelet op de recent doorgevoerde aanpassingen in de aanmeldingsprocedure zien we graag een nieuw onderzoek naar naleving van de richtlijn voor landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang in Zwolle tegemoet. In onze contacten met het ministerie van VWS zullen aandringen op een vervolgonderzoek.

Openbaarheid

Deze informatie is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Jaargang

Kenmerk 44709

Onderwerp Landelijke toegankelijkheid van maatschappelijke opvang

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 17-04-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,